

Списание за наука

„Ново знание“

ISSN 2367-4598 (Online)

ISSN 1314-5703 (Print)

Академично издателство „Талант“

*Висше училище по агробизнес и развитие на
регионите - Пловдив*

New Knowledge

Journal of Science

ISSN 2367-4598 (Online)

ISSN 1314-5703 (Print)

Academic Publishing House „Talent“

*University of Agribusiness and Rural Development
Bulgaria*

<http://science.uard.bg>

TRENDS IN ROUND WOOD PRODUCTION AND EXPORT / SHIPMENT OF WOOD AND UNPROCESSED TIMBER FOR THE PERIOD 2016-2020

Lubcho Trichkov

Executive Forest Agency, Sofia

Valentina Marinova

University of agribusiness and rural development, Plovdiv, Bulgaria

Abstract: The establishment and sustainable management of forests, as well as timber production, become an increasingly important economic, environmental and social factors at a global and national scale. This is reflected in a series of documents both at international and European level and at national level, prepared and entered into force in recent years. More significant and defining for the Republic of Bulgaria are the following: European Green Pact, EU Forest Strategy for 2030 adopted on 16 July this year by the Council of the EU and the European Commission, the EU Biodiversity Strategy adopted in 2020 with a horizon of 2030, the National Strategy for Adaptation to Climate Change for 2030 and the Action Plan to it adopted in 2019, the Strategy for Biological Diversity in the Republic of Bulgaria, which is currently at the stage of coordination in the state authorities of the Republic of Bulgaria and others.

These documents give priority to the so-called 'green economy'. The new EU Forest Strategy is in line with the European Green Deal and the EU Biodiversity Strategy for 2030 and recognizes the central role of forests, forest managers and the entire forest-based value chain in achieving a sustainable and climate-friendly economy and in ensuring that all ecosystems are restored, sustainable and adequately protected.

The present study analyses the round timber harvest in the country and the export / shipment of unprocessed timber and the respective trends of change for the period 2016 to 2020 are established, and the relevant conclusions are sought and made.

Keywords: analysis, logging, firewood, export, shipment, crisis, round wood, pandemic from COVID-19, trends.

ТЕНДЕНЦИИ В ДОБИВА НА ОБЛА ДЪРВЕСИНА И ИЗНОСА/ИЗПРАЩАНЕТО НА ДЪРВА И НЕОБРАБОТЕН ДЪРВЕН МАТЕРИАЛ ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 г.

Любчо Тричков

Изпълнителна Агенция по горите, София

Валентина Маринова

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Резюме: Създаването и устойчивото стопанисване на горите, както и производството на дървесина стават все по-определящ икономически, екологичен и социален фактор в световен и национален мащаб. С това са свързани поредица от документи на международно, европейско ниво и национално ниво, изготвени и влезли с сила през последните години. По-значими и определящи за Република България са следните: Европейския зелен пакт, Стратегията на ЕС за горите до 2030 г., приета тази година на 16 юли от Съвета на ЕС и от Европейската комисия, Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие, приета през 2020 г. с хоризонт до 2030 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., приета през 2019 г., Стратегията за биологичното разнообразие в Р България, която в момента е на етап съгласуване във ведомствата в Република България и др. В тези документи се дава приоритет на тъй нар. „зелена икономика“. Новата стратегия на ЕС за горите е съобразена с Европейската зелена сделка и Стратегията за биологичното разнообразие на ЕС до 2030 г. и признава централната роля на горите, горските стопани и цялата базирана на горите стойностна верига за постигане на устойчива и неутрална към климата икономика и за гарантиране, че всички екосистеми са възстановени, устойчиви и адекватно защитени.

В настоящата разработка са направени анализи на добива на обла дървесина в страната и на износа/изпращането на необработен дървен материал и са установени съответните тенденции на изменение за периода 2016 до 2020 г., като са търсени и направени съответните изводи и заключения.

Ключови думи: анализ, добив, дърва, износ, изпращане, кризисни ситуации, обла дървесина, пандемия от COVID-19, тенденции.

Въведение

Необходимостта от тази разработка е свързана, както с навлизането в нов етап на виждането на политиките и официалните институции за значението на горите и дървесината за природата, климата и здравето на хората, така и с непрекъснато нарастващото търсене, както на дървесина, така и на разнообразните екосистемни услуги, които те предоставят. Освен това, на фона на тъй нар. „позеленяване“ на икономиката и земеделието, през последните години възникнаха няколко кризисни ситуации, които допълнително утежняха процесите в горския сектор.

В Европейския зелен пакт¹ се подчертава, че атмосферата се затопля и климатът се изменя с всяка изминала година. От осемте милиона вида на планетата, един милион са

¹ Европейски зелен пакт, Съобщение на Комисията на ЕП, ЕС, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF(Брюксел, 11.12.2019 г. COM(2019) 640 final);

застрашени от изчезване. Горите и океаните също се замърсяват и унищожават. Европейският зелен пакт представлява отговор на тези предизвикателства. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж няма да зависи от използването на ресурси. Комисията очертава ясна визия за начините за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Пактът също така има за цел опазването, съхранението и увеличаването на природния капитал на ЕС, както и защитата на здравето и благосъстоянието на гражданите от свързани с околната среда рискове и въздействия. В документът се подчертава, че горските екосистеми са подложени на все по-голям натиск в резултат на изменението на климата. За ЕС е необходимо да подобри както качеството, така и количеството на горските площи в ЕС, за да може да постигне неутралност по отношение на климата и здравословна околна среда. Устойчивото повторно и ново залесяване и възстановяването на деградирани гори може да увеличи усвояването на CO₂, като същевременно подобри устойчивостта на горите и насърчи кръговата биоикономика.

Новата Стратегия за горите на ЕС² определя политическата рамка за предоставяне на растящи, здрави, разнообразни и устойчиви гори в ЕС, които допринасят значително за нашето биологично разнообразие и амбиция за климата, осигуряват поминък в селските райони и извън тях и осигуряват подкрепа за устойчива горска биоикономика, която се основава на повечето практики за устойчиво управление на горите. В нея се подчертава, че за да се успее в този преход, са необходими още по-големи, по-здрави и разнообразни гори, особено за съхранение и улавяне на въглерод и спиране на загубата на местообитания и видове. Трябва също така да се осигури наличността на дървесни материали, които да заменят аналози, базирани на изкопаеми, както и да бъдат стимулирани икономически дейности, базирани на горите, за да бъдат диверсифицирани местните икономики и работните места в селските райони.

Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие, приета през 2020 г. с хоризонт до 2030 г.³ е интегрална част от Европейския зелен пакт. Документът поставя амбициозни цели за периода след 2020 г., свързани с опазване, възстановяване и увеличаване площта на екосистемите и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в тях. Целта на стратегията е до 2030 г. биологичното разнообразие в Европа да поеме по пътя на възстановяването в полза на хората, планетата, климата и икономиката. Тя следва да бъде постигната чрез изпълнението на поредица от ангажменти, включително: увеличаване на площта на сухоземните и морски територии под режим на защита, подобряване на тяхната свързаност, подобряване на състоянието на видовете и на техните местообитания, включително морските и сладководните екосистеми, намаляване на замърсяването и възстановяване на замърсени местообитания, стимулиране на устойчиви и опазващи биологичното разнообразие селскостопански практики и възстановяване на природните дадености в земеделските земи, възстановяване на горите и подобряване на тяхното здраве и устойчивост, подобряване на биологичното разнообразие в урбанизираните райони, борба с инвазивните чужди видове.

В Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и Плана за действие до 2030 г.⁴ е посочено, че изменението на климата е потенциален причинител на значителни промени в горите на България и техните взаимодействия и комбинирани

² Стратегия на ЕС за горите, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-new-eu-forest-strategy-2030_with-annex_en.pdf(Brussels, 16.7.2021 COM(2021) 572 final);

³ Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0020.02/DOC_1&format=PDF;

⁴ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1294>;

ефекти са много сложни и определят основните уязвимости. В сектор „Гори“ на тази Стратегия са заложили следните стратегически цели: 1.Подобряване на базата от знания и осведоменост за адаптирането към изменението на климата; 2.Подобряване и защита на горските ресурси; 3.Подобряване на потенциала за устойчиво използване на горските ресурси. Посочено е също, че адаптирането на българските гори към изменението на климата и неговите потенциални последици, намаляването на общата уязвимост на горския сектор и повишаването на неговата икономическа жизнеспособност и устойчивост се счита за решаващо за качеството на живот на българското население. Успешното адаптиране на сектора на горите към изменението на климата ще има допълнителна полза от увеличаване на ефекта от смекчаването му, тъй като повече въглерод ще бъде извлечен от атмосферата и ще се увеличи икономическото значение на сектора. За горския сектор са определени редица конкретни ползи от дейностите по адаптация към климатичните промени. Те включват ползите, произтичащи от: приложните изследвания в подкрепа на информиран отговор на заплахите от климатичните промени в горското стопанство; укрепване устойчивостта на горите и способностите за справяне с новите условия вследствие поддържането на биоразнообразието и генетичното разнообразие; и подобряване на дългосрочния потенциал за устойчиво използване на дървесната биомаса.

Основната цел на проекта на **Стратегията за биологичното разнообразие в Р България**⁵ е да се спре загубата на биологично разнообразие, да мотивира неговото опазване и подобряване, да определи основните цели и задачи, които следва да бъдат изпълнени в следващото десетилетие и да формулира конкретни мерки и действия, чиято реализация ще гарантира изпълнението на стратегията и плана към нея. Визията на Стратегията е: „До 2050 г. биологичното разнообразие, представляващо национално и световно природно наследство е защитено, възстановено, оценено, устойчиво и справедливо ползвано чрез дългосрочни и стратегически политики и подходи, интеграция в други национални секторни политики, участие и приобщаване на държавни, научни, образователни институции, неправителствени организации и инициативи, бизнеса и гражданското общество“. Приоритетите са: Приоритет 1 - Опазване, устойчиво ползване на биологичното разнообразие и справедливо и равноправно разпределение на ползите, произтичащи от използването на генетичните ресурси. Приоритет 2 - Опазване и възстановяване на екосистемите и съхраняване на услугите и ползите, които те предоставят. Приоритет 3 - Поддържане и ефективно управление на Националната екологична мрежа (НЕМ).

От направеният кратък преглед на актуалните европейски и национални стратегически документи става ясно, че „зелената икономика“ е свързана с въвеждане на по-високи екологични изисквания и спазването на известни ограничения относно развитието на европейските и националните икономически дейности и в частност на дейностите в сектор Гори.

На фона на засиленото „позеленяване“ (екологизация) на икономиката и на земеделието, в т.ч и на горския сектор, през последните две години, европейската и националната икономика са силно повлияни от пандемията от Covid 19, вследствие въведените ограничения и неясните и несигурни икономически перспективи, без яснота относно продължителността на пандемията и разпространението на вируса или необходимостта от допълнителни ограничителни мерки⁶.

⁵ Стратегия за биологичното разнообразие в Р България, <https://www.moew.government.bg/bg/proekt-na-strategiya-za-biologichnoto-raznoobrazie-na-republika-bulgariya/>.

⁶ Обзор върху пазара на обла дървесина в периода 2018-2020 г., Тричков Л.,сп. Управление и устойчиво развитие, ЛТУ, 2021 г.

Добив на обла дървесина в Р България в периода 2016 – 2020 г.

Анализът на добитата обла дървесина за периода 2016 – 2020 г., се базира на данни от ведомствената статистика на Изпълнителна агенция – ОГФ – 5 ГФ⁷ и показва, че количествата на произведената дървесина в периода 2016 – 2018 г. се задържат на относително близко ниво, около 7 млн. куб.м, след което през 2019 и особено през 2020 г. те намаляват значително, съответно за 2019 г. с 375 407 куб.м или с 5,3%, а за 2020 г. с 1 215 833 куб.м или с 17,3%. Намалението на добитата дървесина от държавните горски територии(ДГТ) е по-ясно очертано през 2019 г., когато спада е с 367 196 куб.м или с 6,9%, докато спада на добитата дървесина от останалите територии е едва с 7 211 куб.м или с 0,4%. През 2020 г. спадът на добитата дървесина от ДГТ достига 917 476 куб.м или 17,2%, като спада в добитата дървесина от останалите територии и собственици като процент леко превишава този от ДГТ и достига 17,4% или 298 357 куб.м. (фиг. 1).

Това се дължи на кризисната ситуация в която беше изпаднал горския сектор на европейско и национално ниво, свързана първоначално с появата на масови нападения от корояди още от 2016 г., довело от една страна до свръх предлагане на евтина увредена от биотични и абиотични фактори дървесина, особено за целулозно хартиената промишленост и за производството на дървесни плочи. От друга страна складовете на големите дървопреработвателни предприятия се напълниха с дървесина, в т.ч и поради намаляване потреблението и износа на тяхната продукция, а допълнително от 2020 г., България, Европа и света въведоха силно ограничителни мерки поради пандемията от Covid 19, което доведе до този сериозен спад в добивите.

Фиг. 1. Динамика на добива на обла дървесина за периода 2016 – 2020 г., общо, от държавните горски територии, управлявани от ДГП и от останалите ГТ

⁷ Отчет на горския фонд, форма 5 ГФ-отчет на добитата маса за периода 2016 – 2020 г., <http://www.iag.bg/docs/lang/1/cat/13/index>

Динамика на износа/изпращането на дърва и необработена дървесина

Анализът се базира на данни от Националния статистически институт (НСИ)⁸. Той обхваща периода от 2016 г. до 2020 г. и е ориентиран върху износа/изпращането на необработен дървен материал от България по двата канала Интрастат (вътрешно общностни сделки) и Екстрастат (сделки/доставки към трети страни, извън ЕС), като за краткост по-нататък ще употребяваме само термина износ. Посочени са данни в графично табличен вид, съответно за: изнесените/изпратените количества дървесина по Глава 44 от Комбинираната номенклатура (КН) и по-конкретно по следните кодове: 4401 Дърва за горене под формата на трупчета, цепеници, клони, снопчета или подобни форми; дървен материал на плочки или частици; дървени стърготини, отпадъци, остатъци и пелети и 4403 Необработен дървен материал, дори обелен, със или без беловина, двустранно или четиристранно грубо издялан, с приблизителна форма на квадрат или правоъгълник. Основната база данни на НСИ представя информация за изнесените/изпратените количества дървесина в килограми, като за нуждите на анализа данните по съответните кодове са представени в тонове, мерна единица близка до кубическия метър, която е основната мерна единица използвана в сектор „Гори“, и конкретно в случая за добитите количества обла дървесина.

Предвид факта, че през 2014 г. е налице пик при изнесените/изпратените количества, дърва за огрев и необработен дървен материал, това налага с Решение от 04.03.2015 г. на 43-то Народното събрание (обн. ДВ, бр. 18 от 10.03.2015 г.) забрана за срок от три месеца на износа/изпращанията на необработен дървен материал, включващ стоки с кодове 440110, 440320, 440391, 440392 и 440399 по Комбинираната номенклатура (КН) на ЕС. В изпълнение на това Решение, министъра на земеделието, храните и горите със Заповед забранява износа на необработен дървен материал със същите кодове по КН за срок от три месеца, считано от 10.03.2015 г. до 09.06.2015 г. включително, като с нова Заповед от 10.06.2015 г. е забраната за износ на необработен дървен материал е удължена до влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за горите. Законът за изменение и допълнение на Закона за горите е одобрен с Решение № 372 от 28.05.2015 г. на Министерския съвет на Република България и е обнародван в Държавен вестник, бр. 60 от 7 август 2015 г. Междувременно, се оказва, че налагането на подобен мораториум върху износа на дървен материал е в нарушение на принципите на Договора за функциониране на Европейския съюз за свободно движение на стоки в рамките на съюза, както и на редица двустранни споразумения с трети страни за свободна търговия, поради което той е вдигнат.

За нуждите на анализа са взети определящите тенденции при изнесените/изпратените количества обли дървесни материали и изделия, които в случая са: дървата за горене с код от КН - 4401 и необработения дървен материал с код 4403. Съгласно данните от НСИ, видно от фигура 3, общо за двата канала Интрастат и Екстрастат за периода от 2016 г. до 2020 г. е налице ръст само в износа на дърва за горене и др. по код 4401 от КН от 413 568 тона през 2016 г. на 523 058 тона през 2017 г., т.е. увеличението на износа за 2017 г. е с 26% повече спрямо предходната година. Относно необработения дървен материал по код 4403 и на дървата за горене след 2017 г. е налице намаляващ тренд в износа. Количествата на изнесените/изпратените дърва за горене през 2020 г. са намалели с 39% спрямо тези през 2017 г., а износът на необработен дървен материал е намалял с 47% спрямо 2017 г.

⁸ Статистически данни за периода 2016 – 2020 г. от НСИ, <https://nsi.bg/bg/content/7405/%D0%B2%D1%8A%D0%BD%D1%88%D0%BD%D0%B0-%D1%82%D1%8A%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%8F>

Тенденции при добива на обла дървесина и износа/изпращането на дърва и необработен дървен материал

Анализът се базира на данни и информация от ведомствената информационна система на ИАГ(отчетни форми 5 ГФ) и от Националния статистически институт(НСИ).

Фиг. 2. Динамика на износа/изпращането на обла дървесина, в т. ч дърва и необработена дървесина от Р България за периода 2016 – 2020 г. в тонове

Най-общо тенденциите при добитите и изнесените/изпратените количества дървесина са визуализирани на фигура 3 и те са следните:

За периода 2016 г. - 2018 г. добитата дървесина е с изключително близки стойности, наблюдава се незначително намаление на добитата дървесина през 2017 г., като за останалите две години за разглеждания период, добитата дървесина запазва почти равни стойности с лек превес на количествата на добитата дървесина през 2016 г. спрямо тези за 2018 г. За същия период тренда на изнесените/изпратените количества дърва и необработен дървен материал е следния: увеличаване на износа на дървата и на необработения дървен материал през 2017 г. спрямо този през 2016 г. и 2018 г., т.е. обратно на тенденцията за намаляване на добитата дървесина през 2017 г., но нарастване на износа/изпращането за същата година, през 2016 г. и 2018 г. отново наблюдаваме почти еднакви стойности в износа с лек превес за 2016 г., каквато е и тенденцията при добива. След 2018 г. имаме намаляващ тренд на добитата дървесина, стойностите намаляват от 7 034 505 куб.м. през 2018 г. на 5 829 930 куб. м. през 2020 г., т.е. налице е 21% намаление на добива през 2020 г. спрямо този през 2018 г., за 2019 г. намалението е 5% спрямо добитото количество през 2018 г.

Тенденцията, която се наблюдава относно добитата дървесина за периода от 2018 г. до 2020 г. е към намаление. Същият тренд на намаление се наблюдава и при износа на дърва за горене и необработен дървен материал, т.е. налице са намаляване на добива и намаляване на износа. Количествата на изнесената дървесина (дърва за горене и необработен дървен

материал) от 553 399 тона намаляват на 399 483 тона, т.е. 39% намаление на износа през 2020 г. спрямо този през 2018 г., намалението за 2019 г. е с 11% спрямо износа за 2018 г.

Фиг. 3. Действително добита дървесина, износ/изпращане на дърва за огрев и др. и на необработен дървен материал за периода 2016-2020 г.

Определено, направеният сравнителен анализ позволява за се коментират тенденциите относно добитите(произведените) количества обла дървесина за които е използвана мерна единица – плътен кубически метър, докато за изнесените/изпратените количества необработена дървесина е използвана мерната единица тон. Това е направено, предвид факта, че посочените обемни тегла на плътен кубически метър по дървесни видове в Приложение № 9 към чл. 14в, ал. 8 на НАРЕДБА № 1 от 30.01.2012 г. за контрола и опазването на горските територии⁹, на най-широко разпространените дървесни видове са от порядъка на 850 до 1000 кг за плътен куб. м. Още повече, че въпросните сравнения и тенденции са направени за добити количества обезличена дървесина, без да се уточнява дървесния вид, неговата влажност и обемно тегло, което на практика е съотносимо към изнесените/изпратените количества необработен дървен материал, отчитани от НСИ в килограми и превърнати в тонове.

Изводи

1. Анализът на добитата обла дървесина за периода 2016 – 2020 г., показва, че количествата на произведената дървесина в периода 2016 – 2018 г. се задържат на относително близко ниво, около 7 млн. куб.м, след което през 2019 и особено през 2020 г. те намаляват значително, съответно за 2019 г. с 375 407 куб.м или с 5,3%, а за 2020 г. с 1 215 833 куб.м или с 17,3%;

2. Анализът на изнесените/изпратените количества необработена дървесина и продукти от нея, за периода от 2016 г. до 2020 г. показва ръст само в износа на дърва за

⁹ Наредба № 1 от 30.01.2012 г. за контрола и опазването на горските територии, издадена от министъра на земеделието и храните и министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 11 от 7.02.2012 г., в сила от 7.02.2012 г., изм. и доп., бр. 79 от 13.10.2015 г., бр. 66 от 23.08.2016 г., бр. 89 от 12.11.2019 г., http://www.iag.bg/data/news/14573/NAREDBA_1_ot_30012012_g_za_kontrola_i_opazvaneto_na_gorskite_teritorii.pdf,

горене и др. по код 4401 от КН от 413 568 тона през 2016 г. на 523 058 тона през 2017 г., т.е. увеличението на износа за 2017 г. е с 26% повече спрямо предходната година, докато износа на необработен материал слабо намалява с около 9 хил. куб.м или с около 5,5%. От 2017 до 2020 г. е налице силен тренд на намаляване на изнесените количества, съответно на дървата за горене – налице е спад с 39% спрямо износа през 2017 г., а на необработения дървен материал с 47% спрямо 2017 г.

3. За периода 2018 - 2020 г. съществува еднакъв тренд на спад при добитата обла дървесина и при износа на необработена дървесина (дърва за огрев и необработен дървен материал), т.е. намалява добива, съответно намалява и износа/изпращането. За 2017 г. имаме обратна зависимост между добитата и изнесена/изпратена дървесина, а за периода 2016 г. спрямо 2018 г., количествата на добитата дървесина и на изнесената/изпратената такава са с пропорционално намаляващи стойности.

4. Допълнително нашите наблюдения показват, че за условията на страната ни се появи и нов кризисен фактор, довел през 2020 - 2021 г. до недостиг на обла дървесина, както за нуждите на дървопреработвателната промишленост, така и за населението, който е свързан с недостатъчния прогресивно спадащ през последните години капацитет на дърводобивните фирми, както в частта на работен персонал - липса на достатъчно работници и техници, така и в технологичен аспект – остаряло и амортизирано техническо оборудване на дърводобивните фирми.

Заклучение

Като причини за оформящите се тенденции за намаляване на добива и на износа/изпращането на дървесина за петгодишния период на анализ, могат да бъдат посочени, както приетите стратегически документи на европейско и национално ниво, свързани с „позеленяване“ на икономиката и земеделието, опазване на биологичното разнообразие и др., водещи до ограничения и спад в ползването на дървесина, така и на следните кризисни ситуации:

1. Смущенията на пазарите на горски продукти през последните години са съществени, като в началото те се дължаха на свръхпредлагането на каламитетна дървесина, увредена от корояди, а впоследствие кризисната ситуация бе продължена от появата на пандемията от COVID-19. В началото на 2020 г. пандемията от COVID-19 и мерките за затваряне и задържане, наложени с цел спиране на нейното разпространение, допълниха този опустошителен икономически удар. Пандемията от COVID-19 заплашва да остави дълготрайно наследство и в горския сектор, което може да включва затваряне на предприятия и постоянно висока безработица. Големите дървопреработвателни предприятия също намалиха потреблението и износа на тяхната продукция, вследствие на въведените силно ограничителни мерки поради пандемията от Covid 19;

2. Като цяло, анализът на пазара на обла дървесина от горите в България за последните 3 години показва, че независимо от излизането от кризисния фактор, свързан с нападенията от биотични и абиотични фактори, той продължава донякъде да е зависим, първоначално от намаленото търсене и потребление на дървесина от големите дървопреработвателни предприятия, а впоследствие и от влиянието на другия кризисен фактор, свързан с въведените ограничения, причинени от пандемията от Covid 19;

3. Предвид идентифицираните кризисни фактори и влиянието им върху пазара на обла дървесина, и с цел предотвратяване засиленото влияние на кризисни фактори за бъдещи периоди, е необходима периодична оценка на риска в национален и европейски мащаб;

Литература

1. Европейски зелен пакт, Съобщение на Комисията на ЕП, ЕС, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF (Брюксел, 11.12.2019 г. COM(2019) 640 final);
2. Стратегия на ЕС за горите, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-new-eu-forest-strategy-2030_with-annex_en.pdf (Brussels, 16.7.2021 COM(2021) 572 final)
3. Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0020.02/DOC_1&format=PDF;
4. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1294>;
5. Проект на Стратегия за биологичното разнообразие в Р България <https://www.moew.government.bg/bg/proekt-na-strategiya-za-biologichnoto-raznoobrazie-na-republika-bulgariya/>.
6. Обзор върху пазара на обла дървесина в периода 2018-2020 г., Тричков Л., сп. Управление и устойчиво развитие, ЛТУ, 2021 г.
7. Отчет на горския фонд, форма 5 ГФ-отчет на добитата маса за периода 2016 – 2020 г., <http://www.iag.bg/docs/lang/1/cat/13/index>;
8. Статистически данни за периода 2016 – 2020 г. от НСИ, <https://nsi.bg/bg/content/7405/%D0%B2%D1%8A%D0%BD%D1%88%D0%BD%D0%B0-%D1%82%D1%8A%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%8F>;
9. Наредба № 1 от 30.01.2012 г. за контрола и опазването на горските територии, издадена от министъра на земеделието и храните и министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 11 от 7.02.2012 г., в сила от 7.02.2012 г., изм. и доп., бр. 79 от 13.10.2015 г., бр. 66 от 23.08.2016 г., бр. 89 от 12.11.2019 г. (http://www.iag.bg/data/news/14573/NAREDBA_1ot_30012012_g_za_kontrola_i_opazvaneto_na_gorskite_teritorii.pdf)